Beslissing

Klachtnummer: KC 25-013

Klachtdatum: 28 april 2025

Klagers: klager 1 en klager 2

Onderwerp: huis-/afdelingsregels

Verweerder: behandelcoördinator (verweerder 1) en teamanager (verweerder 2)

Verloop van de behandeling van de klachten
De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die de klager 1 en 2 op 28 april 2025 hebben ingediend. De klacht heeft betrekking op de huis-/afdelingsregels sinds begin maart 2025.

Verweerder 1) en verweerder 2 hebben op 16 mei 2025 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 22 mei 2025 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Daarbij waren aanwezig:.
- Klagers;
- Patiëntenvertrouwenspersoon;
- Verweerders.

De klachtencommissie bestaat uit de volgende personen:
- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- de heer H. Venema, psychiater;
- mevrouw R. Gros, klinisch psycholoog n.p./psychotherapeut.

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw J. Cazemier, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier kunnen inzien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid
Klagers zijn sinds meerdere jaren cliënt bij zorginstelling. Ze hebben beiden een zorgmachtiging. De klachtencommissie verklaart deze klacht ontvankelijk op grond van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie (Klachtenreglement).

Klagers
Hierna is verkort de toelichting van klagers tijdens de zitting weergegeven.

Klagers zijn hele goede vrienden maar ze mogen nu niet meer bij elkaar op de kamer komen. Er zijn vier vleugels waar drie mensen op een groep zitten. Klagers hebben eerst samen op andere afdeling gezeten; daar zijn ze vrienden geworden. Klager 2 merkt dat de vriendschap met klager 1 verwatert, omdat zij nu alleen koffie mogen drinken in de gezamenlijke woonkamer. Toen klagers nog wel bij elkaar op de kamer mochten komen luisterden zij bijvoorbeeld samen via Youtube naar muziek, dat kan nu niet meer. Bezoek

mag wel bij klagers op de kamer komen, maar medebewoners dus niet. Klager 1 heeft bijvoorbeeld een maatje en die mag wel bij hem op de kamer komen.

Klager 1 vertelt dat tijdens het patiënten-sociotherapeutenoverleg (pso) is gezegd dat er werd nagedacht over afspraken rondom het roken op een kamer. Vervolgens werd meegedeeld dat het niet meer was toegestaan dat bewoners bij elkaar op de kamer komen. Klager 1 zegt dat dit ook bij het pso ingebracht had kunnen worden.

Beide klagers verblijven bij de zorginstelling op basis van een zorgmachtiging. Klager 1 verblijft vrijwillig. Klagers hebben begrepen dat de regel dat bewoners niet meer bij elkaar op de kamer mogen komen te maken heeft met middelengebruik. Klagers hebben het gevoel dat zij worden afgerekend op het gedrag van de andere bewoners. Er zijn wel mogelijkheden om samen koffie te drinken in de woonkamer, maar dat is toch anders dan op hun eigen kamer. Bij de woonkamer lopen er mensen op de gang of kunnen komen binnenlopen. Klagers zouden graag wel bij elkaar in de kamer komen, omdat ze dan rustig goede gesprekken kunnen voeren die ze niet snel voeren als er anderen bij zijn. Klagers geven ook aan dat hun derde medebewoner soms oefeningen doet in de woonkamer. Dan voelen klagers niet de ruimte om daar samen rustig een goed gesprek te voeren. In de woonkamer mogen alleen de drie bewoners uit de vleugel komen, met uitzondering van de kookgroep.

Verweerders
Hierna is verkort de toelichting van verweerders tijdens de zitting weergegeven.

Verweerder 1 geeft aan dat de regel niet is ingesteld wegens het gedrag van klagers. Het is een algemene regel die is ingesteld om de ordelijke gang van zaken en veiligheid op de afdeling te waarborgen. De regel is ontstaan in een bepaalde context, namelijk dat belangrijk is om met elkaar in gesprek te blijven over hoe dingen worden gedaan. De directe aanleiding was dat er bewoners waren die drugs gebruikten, er handeltjes waren en er over groepsongeschikte onderwerpen werden gesproken. Daarom is in maart gezegd dat een aantal regels moest worden besproken. Volgens verweerder 1 is de maatregel van het niet bij elkaar op de kamer mogen komen wel besproken in het pso. Verweerder 1 geeft aan dat de regel niet is gemaakt vanwege het roken. Er is op een teammiddag gesproken over of het wel of niet een goede maatregel zou zijn, waarvan de uitkomst was om toch de regel in te voeren.

Verweerders geven aan dat het document waar de regel in staat ‘afdelingsafspraken’ heet maar dat dit kan worden gezien als huisregels. De regels zijn vooral opgesteld vanwege de veiligheid. Het gaat om de veiligheid in de breedte, maar eerder over de veiligheid van patiënten dan over de veiligheid van het personeel. Rondom klagers speelt er niets op het gebied van onveilig gedrag zegt verweerder 1.

Er is niet overwogen om individuele maatregelen te treffen door het beperken van de bewegingsvrijheid met een artikel 8:9 Wvggz beslissing. Verweerder geeft aan dat als iemand oefeningen zit te doen in de woonkamer, hierover ook een gesprek kan worden gevoerd met de sociotherapeut. Er zijn dus alternatieven bespreekbaar.

Verweerder 1 vertelt dat er veel incidenten in de groep zijn geweest. Het gaat om incidenten met drugsgebruik en handeltjes. Er zijn geen incidenten met agressie geweest.

Verweerder 1 vindt het lastig om te zeggen of hij denkt dat de regel op dit moment proportioneel is in verhouding tot het afnemen van drugsgebruik. Er spelen daarbij meerdere factoren, zoals de wisseling van patiënten.

Beoordeling van de klacht
Klagers zijn het niet eens met de bepaling uit de huisregels waarin is bepaald dat het niet is toegestaan dat patiënten bij elkaar op de kamer verblijven. De huisregel waar klagers op doelen luidt:

"Je mag niet bij elkaar op de kamer komen. Wil je met elkaar spreken dan doe je dat in de huiskamer van je huis, in de gezamenlijke ruimte van de afdeling of buiten. Bezoek op een ander huis alleen in overleg met ST."

De Patiënten Informatie Map (PIM) staat het toe dat wordt afgeweken van de huisregels. In de PIM staat hierover: "*Er kunnen aan u op grond van de Wvggz beperkingen worden opgelegd, die afwijken van de huisregels. Ook in het behandelplan/zorgplan kunnen afspraken worden opgenomen die afwijken van de huisregels. Afspraken in uw behandelplan/zorgplan en eventueel de opgelegde beperkingen op grond van de Wvggz hebben voorrang op de huisregels*". De commissie stelt dat vast dat van de mogelijkheid om af te wijken van de huisregels bij klagers geen gebruik is gemaakt.

Art. 8:15 lid 1 Wvggz bepaalt dat de zorgaanbieder huisregels opstelt voor de ordelijke gang van zaken en de veiligheid, passend bij de doelgroep, in de accommodatie. De huisregels mogen geen andere regels bevatten dan de regels bedoeld in art. 8:15 lid 1 Wvggz (art. 8:15 lid 2 Wvggz). Bij regeling van de minister kan een model voor huisregels worden vastgesteld (art. 8:15 lid 5 Wvggz). Hiervan is tot op heden geen gebruik gemaakt. Huisregels moeten ook noodzakelijk en proportioneel zijn (zie bijv. het arrest van de Hoge Raad van 26 mei 2023, ECLI:NL:PHR:2023:545).

In de parlementaire geschiedenis is opgemerkt dat de huisregels zijn gericht op een ordelijke gang van zaken binnen de accommodatie en de veiligheid van de betrokkene, andere patiënten en het personeel. De huisregels dienen algemeen van aard te zijn; op de persoon gerichte beperkingen horen niet in de huisregels thuis, maar dienen onderdeel te zijn van het zorgplan van de betrokkene. Daarnaast volgt uit de parlementaire geschiedenis dat moet worden voorkomen dat in de huisregels vergaande beperkingen in de bewegingsvrijheid worden opgenomen die eigenlijk in de zorgmachtiging thuis horen.

Verweerders stellen dat aanpassing van de huisregels nodig was vanwege het feit dat er onvoldoende zicht was op (het gedrag) van de patiënten als zij bij elkaar in de kamer verblijven, wat bij deze doelgroep in zijn algemeenheid risico's kan geven. De directe aanleiding was dat er incidenten waren met drugsgebruik, handel in drugs en gesprekken over groepsongeschikte onderwerpen in het bijzijn van medepatiënten. Klagers waren niet bij deze incidenten betrokken. De regel was nodig om binnen de context van de afdeling voldoende scherp te kunnen zijn en handvatten te geven aan een zich ontwikkelend sociotherapeutisch team.

De klachtencommissie is van oordeel dat de huisregel dat patiënten niet bij elkaar op de kamer mogen komen niet aan de eisen van de Wvggz voldoet. Hierbij acht de klachtencommissie het in de eerste plaats van belang dat de huisregel het niet toestaat om bij elkaar op de kamer te komen praktisch een beperking van bewegingsvrijheid inhoudt. De klachtencommissie overweegt dat als verweerders deze regel via een persoonsgerichte maatregel aan klagers hadden aangezegd, die niet in stand had kunnen blijven. Verweerders hebben namelijk aangegeven dat zich bij klagers geen risico's voordoen die aanleiding waren tot opstellen van de huisregel. Het beperken van de bewegingsvrijheid van klagers is in die zin niet noodzakelijk zijn om de veiligheid in de accommodatie te handhaven. Er was kennelijk geen reden voor beperking van bewegingsvrijheid via een beslissing op grond van artikel 8:9 Wvggz, maar nu is dit wel gebeurd middels aanscherping van de huisregels. Daarnaast vindt de klachtencommissie het opmerkelijk dat bezoek op de kamer van patiënten wel is toegestaan. Dit maakt het alsnog mogelijk dat bezoek ongewenste zaken mee kan nemen naar de afdeling. Ook kan de commissie klagers volgen in hun stelling dat zij zich in de laatste fase van hun resocialisatie bevinden en dat een dergelijke huisregel niet goed past bij die fase. De klachtencommissie vindt dat de noodzakelijkheid en proportionaliteit van de huisregel in huidige vorm onvoldoende is onderbouwd. De klachtencommissie kan zich voorstellen dat een alternatief, waarbij de huisregel voor bepaalde vleugels van de accommodatie waarin patiënten worden geplaatst waarbij de risico's zich voordoen, wel redelijk zou zijn. De commissie vindt de klacht gelet op het voorgaande **gegrond**.

Beslissing
De klachtencommissie verklaart de klacht **gegrond.**

De beslissing is genomen op 22 mei 2025 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, de heer H. Venema en mevrouw R. Gros, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw J. Cazemier.

Beroepsmogelijkheid
Klagers, hun vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

……..
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 2 juni 2025 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.